

ÚJ KENYÉR

1963

ÚJ ISKOLA

Nézd csak, az ablak
csudaragyogó,
villog a fal, mint
kűnn az üde hó,
benn kacag az asztal
s vele a padok,
a falon a térkép
csöndben mosolyog,
fény szalad a táblán,
kergeti az árnyék –
ily helyen tanulni
csupa öröm, játék.

ISKOLÁBA INDUL PÉTER

Elöl megyen édesanya,
a nyomában Péter:
szoknyájába kapaszkodik
az egyik kezével,
a másikkal görcsösen
Mackó Mukit fogja;
Mackó Muki kezében
Kati babarongya
– s ki fogja a babarongyot?
Katóka az, ejsze!
Idelátszik nemsokára
az iskola kertje.
Elöl belép édesanya,
a nyomában Péter,
Mackó Mukit huzigálja
az egyik kezével;
tittyen-tottyán Mackó Muki,
Kata jön utána –:
anyu, Kata s Mackó viszi
Pétért iskolába.

BETŰ-INDULÓ

Sorakozz! Sorakozz!
Ősz van már,
száz fiú, száz lány
mireánk vár,
az iskola csöndjét
zaj veri szét:
víg nevetés meg
tréfa, beszéd –
– Előre, előre,
egyre tovább,
bátran előre,
betű-katonák!

Sorakozz! Sorakozz!
Sok kicsi szem
nézi a betűket
figyelmesen,
kinyílik a világ,
akár a rózsza,
mienk a földje,
rétje, folyója –
– Előre, előre,
egyre tovább,
bátran előre,
betű-katonák!

ÉVZÁRÓ

Muzsikál, süt a nap,
kifelé csalogat:
– Kelj föl, lusta,
nosza, ki a kútra,
mosdj meg frissen
csobogó vízben!

Géza kiszalad,
megvan egy perc alatt,

tejet iszik, habosat,
nyakkendőöt köt, pirosat,
nyolcat üt az óra –:
Géza elindul az
évváróra.

JÚNIUS

Érik a meggy már,
sejehaj, nyár van,
csönd szomorkodik az
iskolában,
némán bámul
mindenik ablak,
udvaron, a fű között
csigabiga baktat,
meg-megáll, le-leül,
élvezi a meleget –
messze-messze vannak,
nyaralnak a gyerekek.

NYARALÁS

Pionírhad menetel
völgybe le, hegyre fel,
fiúk-lányok dala szól
bokor mellől, fa alól:
fölszáll, égre fut,
hol a nap mellett
ballag a felleg,
utánamegy a kakukk,
visszahozza, zendül újra,
ezer tücsök velük fújja.
Pionírhad menetel
völgybe le, hegyre fel,
süt a nap, lángol,
kirándul a tábor.

TÉLIFA

- Kar:* Itt a délceg télifa,
betölti a termet.
Jót vagy rosszat – valamit
mindenkinek termett.
- Lányok:* A lányoknak almát termett,
a fiúknak petrezselymet.
- Fiúk:* A lányoknak termett répát,
a fiúknak sok szép nótát.
- Lányok:* A lányoknak rózsát hajtott,
a fiúknak termett vackort.
- Fiúk:* Jó jegyeket a fiúknak,
hosszú haját a lányoknak.
- Lányok:* Fiúknak is,
Fiúk: lányoknak is
- Együtt:* hozott közösen valamit:
boldogságot, békét,
a Föld legszebb ékét.
- Kar:* Álljuk körbe hát a fát,
csúcsán ég a csillag,
s minden szemben örökszép
tűzvirágok nyílnak.

JANUÁR

Csíp a dér, fagy az ér,
csupasz ég feketéll,
pihenő cinegék
szeme még feketébb,
s a nyitott kapunál
didereg január.

TAVASZODIK

1

Zöld fenyves közepében
fújja a szél a havat,
szánkó porzik a hóban,
csillagos égre kacag,
surrog a fák puha lombja,
széncinegék raja száll
nézni a messzi vidéken:
a tavasz jön-e már, jön-e már?

2

Hosszú éjjel, téli éjjel
medve alszik medvével,
ám ha kívül tavasz locsog,
elősirülnek a bocskok;
szembogaruk közepén
vígán bokázik a fény,
a nap rájuk kancsalít,
villogatja mancsait,
s délután már oly merészek:
meglopják a darázs-fészket.

3

Illan a, tűnik a hó,
alvad a, reccsen a jég,
itt is, amott is a friss
fű ki-kidugja fejét,
bomlik a, pattan a rügy,
égre sivít föl a fütty,
fák közt surran a szél,
s a mély-kék ég üvegén
fecskecsapat csivítél.

OLVADÁS

Csirr-csurr,
csöpög az eresz,
háztetőről a hó lassan
földre szekerez,
szelek dalolnak-mulatnak,
kurjongat a szélben az ablak,
Tavasztündér lakomázik,
folyik a lé
Hencidától Boncidáig!

MUNKA

Anya mos, apa ás,
Petinél kalapács,
Marika kicsi, kék
kötényét leteszi:
pihen egy kicsikét.

KÉT IBOLYA-VERS

1

Pislog az égbolt,
susog a bokor,
bokor alatt aluszik az
ibolyacsokor.
Ébred az ibolya,
belepi a rétet,
reggel az ég csudakék,
de a mező kékebb.

2

Vízbe hajló
fűzfavessző,
rajta barka:
icipici csengő,
csillog-villog,
mosolyog a fűz,
az ibolya szeme tüze
reátűz.

RÉTEN

Legelész a csorda,
csudajó a dolga,
ha a nap feljött,
megeszi a felhőt.

Baktat a konda,
csudasok a gondja,
azt keresi, hol van
pocsolya a holdban.

Táncol a ménes,
szeme csudafényes,
homloka táján
kacag a szivárvány.

ÉPÍTÜNK

Állvány tetején
füttyül a legény,
égnek a cserepek a
ház fedelén,
a tavaszi földből
szökken az új ház,
sokezer kőműves
füttyöt cifráz,

a nap is mosolyog,
tűnik a felleg,
új házba költözik
minden gyermek!

LEPKE-DAL

Apró lepke,
öttyöm-pöttöm,
letelepedett egy
harmatcsöppön,
arcát mossa,
s hogyha szárad,
derekára teker egy
sugár-szálat.

ARATÁSI MONDÓKA

Mag, mag,
búzamag,
benne aluszik a nap.

Szár, szár,
búzaszár,
tehén alá szalmaszál.

Szem, szem,
búzaszem,
holnap lesz új kenyérem.

ÚJ KENYÉR

Mosolyog a nyári dél,
az asztalon friss, fehér
új kenyér –
– Honnan van az új kenyér?

Három traktor földet szántott,
a vetőgép búzát vetett,
felhő hullatta az esőt,
nap hullatta a meleget,
szökkent a szár szép magasra,
jött a kombájn, learatta,
learatta, kicsépelte,
a gőzmalom megőrölte,
teherkocsi hazahozta,
anya pedig megsütötte.

Mosolyog a nyári dél,
az asztalon friss, fehér
 új kenyér.

ÓCSKAVAS-GYŰJTŐK

Hosszú utcán
gyűjtik a gyerekek,
taligára teszik a
vasakat, szegeket,
ide-oda járnak,
daluk égre száll,
megbámulja őket a
cinegemadár –
tele van a taliga,
beadják a gyárnak,
leürül a taliga,
s tovább járnak –
így lesz sok-sok
ócska kacatból,
rozsdás vasból
kasza-kapa-traktor!

KIS VERSEK A NAGY VÁROSRÓL

1

Toronyház

Magas a ház,
mint a torony,
de nem harang
lakik benne –:
csupa-csupa
harang-hangú,
okos kezű
munkásember.

2

Villamos

Csing-csiling,
jön megint
újra egy meg
újra egy,
fűrge dolgú
utasokkal
közeledik
s messze megy.

3

Köztársaság tér

Tíz-husz
emeletes
házak alatt
házikók
alusszák
örök álmukat.

4

Scînteia-ház

Ezer gép,
nyomdagép
duruzsol itt
mindig –

reggel a friss
újságokat
ezerfele
hintik.

MARIKA MEG A KARIKA

Gurul a
karika,
kergeti
Marika,
üldözi,
kergeti:
álljon meg,
kell neki –
fut Marika,
mint a szél,
fuss, karika,
utolér!

CIRKUSZ

Tessék, tessék,
befele bátran:
ez az új cirkusz,
ma tele ház van!
Csudaszép és
csudajó,
ami itten
látható:

Jónás, gyomorúrhajós,
cethalász és kártyajós,
Tyukodi tyúkász
tyúkot idomít,
Rákfalusi Róbert
rákot szelídít,
Pitypang Panna, a
tulipán –
tenyerű kislány
fején jár –
Tessék, tessék,
befeje bátran:
ez az új cirkusz,
ma tele ház van!

Málnaevő Márton a
jegyszedő,
a jegyedet, a jegyedet
szedd elő!

TÓPARTON

Káka között
barna ladik,
káka fölött
esteledik,
nádirigók
fészke alatt
békacsalád
kórusa zeng,
alszik a káka,
szunnyad a béke,
s a karesú sötétre
lehullik a csend.

NÁDIVEREK

Tóban nádszál,
nádon verebek,
nádiverebokra
napfény csepereg.

Napfény csepereg,
nevetik a verebek,
szellő támad,
lengeti a nádat.

Ringó nádat
tó vize mossa,
nap tüze festi
barna-pirosra.

Barna-piros nádon
pihenő verebek
szárnyuk alatt elviszik a
puha meleget.

Nyáron hazaviszik,
téli előveszik,
s hónap-fagynak
szemibe kacagnak.

SZEMÉTDOMBON

Kot-kot-kot,
nagy tit-kot
mond-ha-tok!

Csip-csip-csip,
u-gyan mit?

Háp-háp-háp,
mond-jad hát!

Gá-gá-gá,
es-küdj rá!

Kár-kár-kár,
hall-juk már!

Mek-mek-mek,
ne i-jessz meg!

Be-be-be,
ki ve-le!

Vak-vak-vak,
né-kem csak!

Mú-mú-mú,
szo-mo-rú!

Kot-kot-kot,
lel-tem egy
ku-ka-cot!

LILIOM-PALOTA

Kacsavári Katalin
egyedül gondol:
palotát épít
vázililiomból.

Csupa szín, csupa fény,
csupa csodaillat,
benne hál éjjel
a vacsoracsillag.

ÓCSKÁS

Veszek és eladok
szemetet, kacatot!

Rozsdás vasalót,
rokkant porolót,
minden kacatot,
minden vacakot
veszek és eladok!
Biza más, biza más
idedob, odadob
szemetet, kacatot –
ezen én, ezen én
nevetek, kacagok,
mivel én, mivel én
veszek és eladok
szemetet, kacatot,
minden vacakot!

OKTÓBER

Ősz szele zümmög,
aluszik a nyár már,
aluhatnál, falevél,
hogyha leszálnál.

Aluhatsz, falevél,
betakar a tél,
reggel a kacagás
az egekig ér.

ESŐ

Láncos-lobogós,
ez a makk kopogós,
hazafut a mokus,
ha az ég zokogós.

Ázik a tölgy is,
fürdik a völgy is,
halkan muzsikál
künn az esővíz.

NÉPHADSEREG

Perdül a dob,
dobban a láb,
jönnek a hős katonák.

Fújja a szél
zászlajukat,
fújja a szálló felleg alatt.

Száll a daluk
házánk felett:
békénk védi a hősi sereg.

VIHAR

Ballag a felleg,
villan a villám,
fénye szaladgál
késen-villán,
reszket a lomb és
sír a levél,
rázza kegyetlen,
északi szél.

NÉGY VERS KICSI KLÁRINAK

I

Favágás

Apu fát vág:
síríri,
sír a fűrész,
csak sír-rí,
kicsi Klári
megcsodálja,
tágra nyílik
szeme-szája,

fésűt vesz a
kezébe,
reáül a
kisszékre,
reszelgeti
a szék hátát:
apuvál együtt
ő is fát vág.

2

Hull a hó

Hull a hó,
havazik –
kicsi Klári
hol lakik?
Szamos partján
van egy utca,
tegnap este
arra jártam,
aranyszínű
csigabiga-házban
kicsi Klárit
megtaláltam.
Hó hullik
odakint,
kicsi Klári
kitekint –
– Aranyszínű
csigabiga-házból
ki ne jöjjél,
mert megfázol!
Kicsi Klári
jó gyerek,
megitta ma
a tejet,
s mire havas
lett az út,
egy-kettőre
elaludt.

3

Vizparton

– Víz, víz,
szőke víz,
hosszú utad
merre visz?
– Amerre a
nap világít!
– Vidd magaddal
kicsi Klárit!
– Nem vihetem
olyan messzi,
apja-anyja
nem ereszti,
de ha jó lesz
kicsi Klára,
visszajövök
nemsokára,
hozok arany-
csónakot,
s benne hozom
a napot!

4

Nap-hívogató

Szél, szél,
fújj, fújj, fújj,
nap, nap,
bújj ki, bújj,
felhők mögül
bújjál ki,
ázik-fázik
kis Klári,
melegen,
hogy ne fázzunk
odakünn,
száradjon föl
hamar a víz,
örüljön a
baba is!

MONDOGATÓK

1

Akinek a szeme kék,
takarója a nagy ég,
akinek a szeme zöld,
puha ágyat ad a föld,
akinek barna,
eledele alma,
akinek fekete,
liliom a tenyere.

2

– Jónapot, fakanál,
a nyújtófa merre jár?
– Ide-oda hengeredik, ide-oda lép,
kölsönkérte a pék.

3

Elefánt Elemér
egyét lépett,
talpán vitte az
erdőt, rétet.

Papagáj Panna
kettőt röppent,
olvadt napfény
reácsöppent.

Kukurikú Károly
hármát rikkant,
mosolyog a hajnal,
mosdik a pitypang.

4

Kicsi kocsi szaladozik, ej,
Kati-Peti maradozik, ó jaj –

áll már a kocsi,
fölszáll Kati-Peti –

kicsi kocsi szaladozik, ej,
Peti-Kati vigadozik, ej-hopp!

5

Fönn, fönn
Kati ül az ablakban,
lenn, lenn
kopog az eső halkán,
sír, sír,
kicsi Kati sír már, lám,
fönn, fönn
neveti a szivárvány.

6

Szólószem,
részeg szem –
ma este megrészegezem.

Paszuly szem,
fogd-meg-szem –
holnap reggel igyekszem.

Ökörszem,
fehér szem –
holnapután megnézem.

Csillagszem,
csókos szem –
párja nincsen sehol sem!

7

Saláta-párta,
hagymaszár-koszorú,
a vőlegény mulatozik,
a menyasszony szomorú.

8

Kalapom

kereken

fekete,

vagyok az

apukám

gyereke.

9

Csigabiga-palota,

nosza, hol az ajtaja?

Ajtaja nincsen, ablaka sincs,

sehol egy lyuk, hogy békacsints!

10

– Egyedem-begyedem,

ez a tücsök-egyetem?

– Arráb tessék, Feketerigó,

itt a Cserebogár-mulató.

– Egyedem-begyedem,

mi csücsül a fejedem?

– Három csillag, két cinege

hussant az imént épp ide le.

– Egyedem-begyedem,

mi marad a kezemen?

– Tulipánillat, szegfülevél,

mosolya éppen a szívemig ér!

11

— Aluszol-e, kalapács?

— Aluszom, ne kiálts.

— Kelj föl, ne aludj,

érted kutakodik

az egész pereputty!

12

Pimpimparé, retyerutya, hej!
Alszik a város, aluszik a tej,
macska vadászik, csizma a lábán,
egerek sírnak-rínak a ládán,
receruca, sejhaj, pimpimparé,
forró kályhán duruzsol a kávé,
aluszik Marika, Jancsi is álmos,
szép holnapról álmodik a város.

TALÁLÓS KÉRDÉSEK

Átúszom a
szőke tengert,
és mentemben
kiiszom –
másnap engem
dicsér a friss,
új kenyér az
asztalon.
(Kombájn)

Csavard meg a fejemet,
víz folyik a számból.
(Vízcsap)

Egymás mögött áll
harmincnyolc katona,
egyiknek sincsen
puskája, szuronya;

hogyha mindeniket
megismered,
el tudod olvasni
a könyveket.
(Az ábécé)

Szajanincs énekel,
szólok hozzá, nem felel.
(Rádió)

Minket véd ő,
téged és engem,
hogy tanuljunk,
dolgozhassunk
békében, rendben.
(*Katona*)

Künn se vagyok, benn se vagyok,
aki jön, énrajtam kopog.
(*Ajtó*)

Reggel kiröpülök
mezőre, rétre,
haza sem térek,
csak estére.

Nyáron át szálllok
virágról virágra,
kóstoljátok, mit gyűjtöttem,
eb, aki megbánja!
(*Méh*)

Én vagyok a legnagyobb hal,
átúszom a tengert,
s elszállítok a hátamon
akár ezer embert.
(*Hajó*)

Egyhelyben áll,
mégis megy,
mi lehet az,
mondd csak meg!
(*Óra*)

Tele van a hasam borral,
s leszorítva acél-övvel.
(*Hordó*)

Ha megrázza hó-szakállát,
ezer csillagszakra száll.
Puttonyából alma a jóknak,
a rosszaknak virgács jár.
(*Télapó*)

Átbújtam a hegy alatt,
fuss át rajtam, te vonat:
közelebb és hamarabb.
(*Alagút*)

Szárnya nincsen,
nem is eszik,
de fölszáll a
csillagokig.
(*Rakéta*)

Elöl szalad Cincogó,
a sarkában Nyávogó.
(*Egér-macska*)

Földre esem, de nem fáj,
minden növény engem vár.
(*Eső*)

Félszemmel kinézek,
félszemmel benézek.
(*Ablak*)

Madár vagyok, benzint iszom,
aki siet, én szállítom.
(*Repülőgép*)

Ha földobom: zöld színű,
piros lesz, ha visszahull.
Csak az ehét belőle,
aki rendesen tanul.
(*Görögdinnye*)

Nappal én alszom,
éjjel bennem alszanak.
(*Ágy*)

Kergeti egymást
két ikertestvér,
egyik haja fekete,
a másiké fehér.
(*A nappal meg az éjszaka*)

Két karommal szedegetem
sebesen az áramot,
dugig vagyok utasokkal,
mégis fürgén robogok.
(*Trolibusz*)

Nincsen szája, foga neki,
de a sötétséget eszi.
(*Villanyégő*)

Hátamon a házam,
kibújok, bebújok,
találd ki gyorsan,
ki vagyok, mi vagyok.
(*Csiga*)

Átlátszóból átlátszót
ittam – juj, be hideg volt!
(*Pohárból vizet*)

Én vagyok a vasverő,
szelidítem a vasat,
egy-kettőre kiverek
patkót meg ekevasat.
(*Kalapács*)

Amit hátamon viszek,
majd a hátadra veszed.
(*Juhnak a bundája*)

Két nagy kerekem
villószik a napon,
Katit, Öcsit, Pannát
cipelem a hátamon.
(*Kerékpár*)

Gőzokádó kígyó
robogva szalad
földön, hegy alatt.
(*Vonat*)

Éjjel-nappal ütnek engem
markos legények,

de én állom, hadd lássák, hogy
ki a legényebb.
(*Üllő*)

Nappal tele vagyok lábbal,
üresen ásítok éjjel.
(*Cipő*)

Munkások vonulnak
a Győzelem téren,
piros szárnyú madarak
szállnak a szélben.
(*Zászlók a fölvonuláson*)

Üvegszemű, Cserépféjú
bokáig földben áll,
a hasában embersereg
üldögél, álldogál.
(*Ház*)

Kis szobában emberek ülnek,
hamar az emeletre röpködnek.
(*Felvonóban*)

Ezüst arcú pásztor vigyáz
a csillogó nyájra,
mire megpírkad keleten,
az eget bejárja.
(*A Hold és a csillagok*)

Szójadba teszel,
de meg nem eszel.
(*Fogkefe*)

Cincog a hegedűm
nyáron át,
télen koldulok
gabonát.
(*Tücsök*)

Szőke vízen
labda ring,

piros, mint a
rozmaring.
(Pipacs a búzában)

Hosszú, de nem rétes,
nem keskeny, jó széles,
az enyém, a tiéd –
találd ki a nevét.
(Országút)

Erős, mint az elefánt,
morog, mint a medve,
lohol, mint az ijedt nyúl –
mondd meg, mi a neve.
(Tehergépkocsi)

Tavasszal születek,
ősszel meghalok,
szeretnek engem
emberek, állatok.
(Pázsit)

Fölkúszik a rúdra,
pedig nem tanulta.
(Karóspaszuly)

Nem eső, csak
vízcsepp vagyok,
rózsaszirmot
fürdetgetek.
(Harmat)

Szemétdombon heverek,
aztán összegyűjtenek,
melyben újjászületek,
vár reám a forró katlan.
(Ócskavas)

Hullok sebesen,
meghalok a kezeden.
(Hópehely)

Mélyen a föld alatt
csörgedezik a patak,
sok-sok sudár fúrótorony
a vizét fölhozza,
autó meg repülőgép
szomjasan megissza.
(*Kőolaj*)

Ez aztán a paripa!
Tíz ekével úgy szalad,
fölszántja a tágas mezőt
alig egy fél nap alatt.
(*Traktor*)